

REINA BAKKER

HET GEHEIM VAN DE
BLAUWE STEEN

the house of books

Voor Anniek, Thomas en Elizabeth

Copyright © Tekst 1992, 2012 Reina Bakker en The House of Books,
Vianen/Antwerpen

Omslagontwerp: Nanja Toebak
Omslagbeeld: Duncan Walker/ iStockphoto
Opmaak binnenwerk: ZetSpiegel, Best

Het lied op de pagina's 171, 180 en 184 is een bewerking van een lied uit:
De Goud-Maan van Jeffery Farnol – Uitgave Johannes Müller – 1921

ISBN 978 90 443 3365 7
NUR 283
D/2012/8899/8

www.thehouseofbooks.com

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd
en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke
andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

HOOFDSTUK 1

Prijs de dag niet voor het avond is, dacht de waard van De Gulden Griffioen. Hij keek naar de stille gestalte op het bed. Nell Gwin, de wasvrouw, was dood. Vanmorgen nog stralend gezond, nu zo dood als een pier. Hij begreep er niets van. Zijn ogen dwaalden naar de kleine jongen naast het bed. Dat werd ook nog een probleem. Die jongen kon hier niet blijven. Er was geen plaats voor hem. De nieuwe wasvrouw moest deze kamer hebben. Hij keek naar de dode vrouw op het bed. Er lag een raadselachtige glimlach om de mond. Rossige krullen omlijstten het bleke, mooie gezicht. De jongen leek sprekend op zijn moeder: hetzelfde gezicht en hetzelfde haar. Alleen was de jongen veel opener. Van de moeder had hij nooit iets begrepen.

Nou ja, dood was dood. Hij moest snel een andere wasvrouw zien te vinden. Vooral de laatste dagen was het druk geweest in de herberg.

‘Kom Tom,’ zei hij, terwijl hij een zware arm om de ten-gere schouders van de jongen legde, ‘ga maar mee. Je kunt niets meer voor je arme moeder doen.’

Gehoorzaam stond Tom op en volgde de herbergier de kamer uit.

‘Vanavond moet je maar bij de keukenmeid slapen,’ vervolgde de man.

Tom knikte. Nog steeds drong het niet tot hem door dat zijn moeder dood was.

Als in een droom liep hij de schemerige hof in die achter de herberg lag. Hij rook de geur van de lente. Plotseling werd de stilte verbroken door het gezang van een vogel.

De lijster in de perenboom, wist Tom.

‘Als de lijster in de perenboom zingt, gebeurt het wonder,’ hoorde hij zijn moeder in gedachten fluisteren. ‘Nog even wachten, maar het duurt niet lang meer.’

Welk wonder? dacht de jongen. Een traan gleed over zijn wang. Het gezang van de lijster vulde de hof. Met zijn armen wanhopig om de knoestige perenboom geslagen liet Tom zijn tranen de vrije loop. Er was niemand om hem te troosten. Geen moeder meer die hem over het hoofd streek of de armen om hem heen sloeg. Dat was voorgoed voorbij.

‘Tom! Tom Lilliput!’

Het gezang van de lijster brak af.

Uitgeput van het huilen liep Tom langzaam terug.

‘Tom Lilliput, waar zit je?’ Er klonk ongeduld in de stem.

‘Ik ben hier.’ Het flakkerende licht van de lantaarn die naast de achterdeur van de herberg hing, viel op zijn behuilde gezicht.

‘Och jochie, heb je het zo moeilijk? Het valt ook niet mee, hè?’

Mary, de keukenmeid, keek hem medelijdend aan. ‘Een mens heeft maar één moeder, zeg ik maar zo. Vannacht

kun je bij mij slapen, maar je moet eerst wat eten.’ Babelend liep ze voor Tom uit naar de grote keuken. ‘Ik zou bijna vergeten waarom ik je riep. Iemand heeft naar je gevraagd.’

‘Naar mij?’ vroeg Tom verbaasd.

‘Ja, en als je het mij vraagt: een onguurder persoon heb ik in mijn leven nog niet gezien. Om de kriebels van te krijgen. Hier, eet op.’ Ze zette een bord eten voor Tom neer.

‘Ik heb geen trek.’

‘Natuurlijk niet, maar je wilt toch niet altijd zo klein blijven, Tom Lilliput?’

Wat haatte Tom zijn bijnaam. Hij was geen lilliputter, alleen maar klein voor zijn leeftijd.

Met lange tanden begon hij te eten. Toen Mary de keuken uit liep, kieperde hij snel de rest van het eten in het vuilnisvat. Vervolgens liep hij de gang door naar de gelagkamer. Door een smalle spleet in de muur kon hij een gedeelte van het vertrek overzien. Het was er ongewoon stil. Dat was vreemd. Meestal daverde de herberg van het kabaal. Hij zag hoe Mary een kan bier voor een vreemdeling neerzette. De man had zich helemaal in een hoek van de gelagkamer teruggetrokken. Tom kon zijn gezicht niet zien. Een zwarte kap was ver over het hoofd getrokken.

Toen Mary zich omdraaide, glipte Tom weg, terug naar de keuken.

‘Ik vertrouw die man niet!’ Met een klap zette Mary een blad vol kroezen op de grote keukentafel. ‘Het lijkt wel of iedereen bang voor hem is.’

‘Wat doet hij dan?’ vroeg Tom, wel wat nieuwsgierig.

‘Niks, dat is het hem nou juist! Alleen verstijf je van de kou als je bij hem in de buurt komt. Je kunt nauwelijks wat van zijn gezicht zien. Als ik jou was, Tom Lilliput, ging ik beslist niet naar binnen. Je moest maar op mijn kamer gaan

zitten. Ga maar gauw. Hier is een kaars.’ Ze duwde de jongen de keuken uit.

Haastig sloop Tom de trap op.

Boven ging hij eerst naar de kamer waar zijn moeder en hij zo lang gewoond hadden. Er waren kaarsen bij het hoofdeinde en voeteneinde van het bed gezet. Het schijnsel verlichtte flauw de stille gestalte.

Aarzelend liep Tom op het bed toe. Gek, het was zijn moeder en toch ook weer niet.

Iemand had de kamer opgeruimd. In een hoek zag hij een bundeltje kleren en een tas staan. Die waren zeker voor hem bedoeld. Hij zou ze straks meteen maar meenemen.

Weer keek hij naar zijn moeder. Haar gezicht werd wazig door zijn tranen. Hij sperde zijn ogen wijd open en veegde de tranen haastig weg.

‘Dag mam,’ fluisterde hij.

Toen liep hij de kamer uit, zijn spullen in de ene hand en de kaars in de andere.

De jongen sliep al, toen Mary boven kwam. De keukenmeid keek naar het gezicht met de vuile strepen. Zeker zichzelf in slaap gehuild, stelde ze vast. Een mens zou er zelf van gaan janken. Dat arme joch. Bezat geen mens meer op de wereld en dan was hij ook nog zo ellendig klein. Het viel allemaal niet mee. O, daar stonden zijn spulletjes al. Had-ie zeker vast opgehaald.

Ze kleepte zich uit, maar opeens verstijfde ze van schrik. In de kamer naast de hare klonken geluiden, alsof iemand over de houten vloer liep. Heremetijd, Nell Gwin was toch niet aan het spoken? Haastig sloeg ze haar omslagdoek om. Zou ze naar de kamer gaan? Maar als Nell Gwin nou...? Het was altijd een vreemd mens geweest. Had nooit verteld

waar ze vandaan kwam en wie de vader was van die abnormaal kleine zoon van haar. Misschien was ze... Ze zou toch geen heks...? De vrouw keek naar de kleine jongen in het grote bed.

‘Verdorie meid, wat ben jij toch een vals kreng om zo van die arme Nell Gwin kwaad te denken!’ fluisterde ze, boos op zichzelf.

Weer klonk er gekraak en daarna geschuifel.

Een heldere gedachte schoot opeens door haar hoofd. Natuurlijk, dat was het: die griezelige kerel was in die kamer! Op haar tenen liep ze naar het bed. Voorzichtig schudde ze aan Toms arm. Gelukkig sliep de jongen licht. Hij was meteen klaarwakker. De meid legde waarschuwend een vinger op haar lippen.

‘Wat is er?’ vroeg Tom zacht.

‘Ssst, er is iemand in de kamer hiernaast.’

‘Bij mijn moeder?’

Mary knikte.

In een oogwenk stond Tom naast het bed. Hij zou wel eens even... In de haast stootte hij zijn kleine teen tegen een ijzeren tafeltje, waarop een waskom stond. Gerinkel verstoorde de stilte. Geschrokken keken ze elkaar aan.

Geschuifel... Een deur klapte dicht. Vlugge voetstappen liepen over de gang, de trap af... Het werd stil.

Tom kon zich wel voor zijn hoofd slaan.

‘Kom mee.’ Mary wenkte met haar hoofd. Ze liepen naar de andere kamer. De kaarsen bij het bed flakkerden onrustig. De eerst zo netjes opgeruimde kamer lag er slordig bij. Kleren lagen her en der verspreid, een kastdeur stond wijd open en zelfs de spreij die over Nell Gwin hoorde te liggen, hing half-teruggeslagen van het bed. ‘Heremetijd zelfs de doden laten ze niet met rust. Het is afschuwelijk!’ Voorzichtig trok Mary de spreij weer recht over de dode vrouw.

Ze greep de kleren bij elkaar en deed de kastdeur dicht. Toen nam ze de jongen bij de hand en ging de kamer uit.

‘Het was vast die engerd uit de gelagkamer.’ Met zijn tweeën lagen ze in bed.

‘Ik wou dat ik wist wat hij zocht,’ zuchtte Tom.

‘Misschien bezat je moeder wel iets waardevols,’ bedacht de keukenmeid.

De jongen dacht diep na. Wacht eens even... Hij sprong uit bed, pakte de tas en begon erin te rommelen.

‘Hier is het.’ Hij hield een klein, bruینگelakt doosje in zijn hand.

‘Wat zit daarin? Doe eens open,’ vroeg Mary nieuwsgierig.

Tom lichtte het dekseltje op. Zijn adem stokte. Op een witfluwelen bedje lag een gouden ring met een blauwe steen. De steen had de vorm van een druppel en glansde diep en geheimzinnig. ‘Heremetijd,’ fluisterde Mary, ‘heremetijd.’

Tom was verbijsterd. Hij wist dat zijn moeder de ring bezat, maar dat die steen zo schitterend kon glanzen...

‘Je bent rijk, Tom Lilliput, rijk!’ Mary was opgetogen. ‘Mag ik hem even vasthouden?’

De jongen gaf haar de ring. Onmiddellijk verdween de schittering. De geheimzinnige, blauwe glans was helemaal weg. Het leek nu een gewone, mooie ring, geen kostbaar juweel meer.

Een beetje teleurgesteld gaf Mary de ring terug. Zodra Tom hem in zijn hand nam, straalde de steen weer dezelfde gloed uit. ‘Hij hoort bij jou, Tom,’ zei Mary beslist. ‘Er is iets mee aan de hand. Zorg dat je hem niet verliest. Je kunt hem maar beter aan een ketting om je hals hangen. Aan je hand valt hij te veel op. Ga nu maar slapen. Het wordt

morgen een zware dag voor je. Welterusten. En stop de ring goed weg.'

Tom lag lang wakker. Zijn gedachten tolden door zijn hoofd. Waardoor was zijn moeder zo plotseling gestorven? En dan die griezelige figuur, van wie de kou afstraalde, volgens Mary. Wat moest die man van hem? De kamer overhoop... de spreij half op de grond... Als de lijster in de perenboom zingt, gebeurt het wonder... Nog even wachten... wachten... wachten...

De volgende dag werd Nell Gwin begraven.

Er liepen maar weinig mensen achter de kist: de herbergier van De Gulden Griffioen, Mary, de keukenmeid, de kok, een kamermeisje en natuurlijk Tom.

De jongen keek naar een perenboom, die zijn uitbundige bloesempracht over de tuinmuur liet hangen. Een stralende lentezon bracht de wereld in feeststemming. Alleen hij, Tom, deed niet mee aan het feest.

Langs de kant keken nieuwsgierige vrouwen meewarig naar de kleine stoet, maar ze liepen niet mee. Nell Gwin had nooit tot hun soort behoord. Ze was te mooi geweest en te koel. O ja, best vriendelijk en zo, maar elk gesprek en elk teken van toenadering had ze beslist afgeweerd.

'Waar moet dat kleine joch nu heen?'

'Heeft hij nog familie?'

'Hij weet niet eens wie zijn vader is.'

'Die kale madam kwam hier toen ze in verwachting was.'

'Ze is altijd vreemd geweest.'

'Eigen schuld, dikke bult.'

'Wat nou: eigen schuld, dikke bult?'

'Bij haar leven was ze vreemd en haar dood was nog vreemder.'

'Hoe bedoel je?'

‘s Morgens nog kerngezond rondlopen en ’s avonds dood, vind je dat niet vreemd?’

‘Bedoel je...?’

‘Zou ze...?’

‘Ze zeggen...’

‘Vergiftigd? Nee, toch...?’

De stemmen gonsden en fluisterden, venijnig of meewarig. Alleen Tom Lilliput hoorde niets.

De stoet was bij het kerkhof aangekomen. Een priester stond bij het open graf, prevelde iets onverstaanbaars en beduidde Tom dat hij een handvol aarde op de dalende kist moest gooien. Toen was de korte plechtigheid afgelopen.

Naast Tom klonk gesnuf. Het was Mary. Ze sloeg haar armen om de jongen heen.

‘Och jong, wat moet er nu van je terechtkomen?’

Dat vroeg Tom zich ook af. Waar moest hij naartoe? Voorzichtig probeerde hij zich uit haar stevige omarming los te maken, maar Mary wiegde hem heen en weer.

‘Huil maar jongen, huil maar, Mary zal je wel troosten.’ Maar Toms ogen bleven droog.

Raar, vond Mary. Dat jochie leek toch wel heel veel op zijn moeder.

Samen liepen ze terug naar de herberg.

Nu moest hij eerst de herbergier vragen of hij kon blijven. Hij kon helpen met wassen of houthakken, of de paarden verzorgen. Hij mocht dan klein zijn, werken kon hij als de beste. En lezen en schrijven kon hij ook. Dat had zijn moeder hem geleerd, maar dat was natuurlijk niet belangrijk.

Tom vond de waard in de gelagkamer.

‘Zo, Tom Lilliput, wat hang je hier nog rond?’

‘Ik... ik weet niet waar ik naartoe moet. Ik wou vragen... Kan ik hier niet blijven? Ik kan heel goed werken.’

‘Geen sprake van,’ zei de herbergier beslist. ‘Morgen komt de nieuwe wasvrouw en die krijgt jullie kamer.’

‘Maar in de stal is toch nog wel ruimte?’ smeekte de jongen wanhopig.

‘Al had ik ruimte, dan moest je toch weg.’ De waard was niet te vermurwen. ‘Dat je moeder is doodgegaan doet de naam van de herberg geen goed. Al die vragen en dat gefluister... Nee, hoe eerder je vertrekt, hoe liever het me is. De roddels stoppen dan vanzelf. Hier, geld, loon van je moeder. Pak je spullen en verdwijnt!’ De man keerde zich nors af. Hij hield niet van problemen.

Er zat niets anders op voor Tom dan te vertrekken. Hij pakte zijn boeltje bij elkaar en liep naar de keuken om afscheid van Mary te nemen.

‘Heremetijd, ga je nu al? Dat is snel! Hier, voor onderweg.’ De keukenmeid gaf hem brood en koud vlees.

‘Drinken kun je wel bij een pomp. En denk erom, Tom Lilliput, ga griezels uit de weg, vermijd vreemd volk en draag je netjes.’

‘Jaja,’ mompelde Tom.

‘Ze kunnen overal wel een jongen gebruiken die goed kan werken.’

‘Nou, dag dan maar, Mary.’ De kleine jongen liep de keuken uit.

‘Heremetijd, het is zonde,’ snufte de vrouw. ‘Zo’n klein joch.’

Nog één keer keek Tom om naar de herberg. Hij beet op zijn lippen om niet in tranen uit te barsten.

Zijn hele wereld lag aan diggelen. Van de ene dag op de andere had hij geen moeder meer en geen thuis. Hij zou het voortaan alleen moeten redden.

Nabal Fielt was in een opperbeste stemming. Zijn bolle gezicht glom van voldoening. Op weg naar huis was hij een kleine jongen tegengekomen. Tom heette hij. Omdat hij zo klein was voor zijn leeftijd (het kereltje was elf en nauwelijks een meter twintig), had Nabal Fielt hem onmiddellijk omgedoopt tot Lilliput, Tom Lilliput. Heel origineel, vond hij zelf.

Nabal Fielt handelde in kleine jongens. Hij pikte ze op van de straat, leende ze uit aan boeren, kooplieden en herbergiers en ving daarvoor een aardige duit. Hijzelf zorgde voor voeding en onderdak. Zoals gezegd, de zaken gingen lang niet slecht. Hij had het jongetje uitgehoord en o wonder, het baasje kon lezen en schrijven! Die Tom Lilliput kon een goudmijn voor hem worden!

Dankbaar liep Tom achter Nabal Fielt aan. Wat een geluk, dat hij deze aardige dikzak was tegengekomen. De man had hem onderdak en een baantje beloofd. Van het geld dat hij zou verdienen, zou hij maar een deel aan Nabal Fielt hoeven afstaan. Het zag er nu allemaal wat minder somber voor hem uit.

Nabal Fielt woonde aan de rivier. Vanaf de dijk liep een oprijlaan naar een groot bouwwallig huis van twee verdiepingen.

Overall zag Tom kapotte ramen, waar de wind en de regen vrij spel hadden. Hij was diep teleurgesteld, hij had zich het huis van de dikkerd heel anders voorgesteld. Langzaam liep hij achter de man aan. ‘Treed binnen, Tom, treed binnen. Wees welkom in mijn nederige woning.’

De deur sloeg achter hem dicht. Het geluid veroorzaakte een lichte paniek bij Tom. Het leek hier wel een gevangenis...

‘Zo, hier naar binnen.’

Nabal Fielt deed een deur open naar een grote kamer waar een vuur brandde. Midden in de kamer stond een tafel met stoelen. Een enorm hemelbed prijkte tegen een muur. Hoewel het er rijk uitzag, vond de jongen het allemaal even afschuwelijk.

‘Ga zitten, Tom, ga zitten. Ik zal wat eten voor je laten brengen.’

Nabal Fielt trok aan een koord. Ver weg in het huis klonk een bel. Even later kwam er een slonzige vrouw binnen. Haar haren piekten onder een gore muts vandaan en haar gezicht zag er allesbehalve vriendelijk uit.

‘Dit is mevrouw Martha,’ zei Nabal Fielt kruiperig. ‘Mevrouw Martha, dit is jongeheer Tom Lilliput.’ De man grinnikte kort. ‘Mevrouw Martha, jongeheer Tom heeft honger. Zoudt u iets te eten voor hem hebben?’

Maar Tom had al gegeten en gedronken toen hij het vieze mens zag. Hij moest zorgen dat hij zo snel mogelijk uit dit huis wegwam.

‘Ik heb geen honger,’ mompelde hij.

‘Wat zeg je? Ik ben doof!’ schreeuwde de vrouw.

‘Ik heb geen honger, dank u!’ riep Tom terug.

‘Nou, dan niet!’ De vrouw smet met een daverende klap de deur achter zich dicht.

‘O Tom, nu is mevrouw Martha kwaad. Dat voorspelt weinig goeds. Geen eten vanavond en ook morgen niet. Je zult nog veel moeten leren. Ga nu maar mee, dan zal ik je aan de andere jongens voorstellen.’

‘Zijn hier nog meer jongens?’ vroeg Tom verrast.

‘Wat dacht je dan? Wij zijn hier fatsoenlijke mensen. Wij laten niet graag kleine jongens op straat lopen. Dan groeien zij op voor galg en rad en dat willen wij niet. Soms wensen jongens toch het slechte pad te betreden en vluchten zij van hier. Ach, zij worden dan zeer snel gepakt en bij mij te-

ruggebracht.’ Er klonk nauwelijks verborgen dreiging in de mierzoete stem.

Tom kreeg het er benauwd van. Hij moest vluchten en wel meteen.

‘Hebben wij nog sieraden of andere kostbaarheden bij ons, Tom?’

‘Wij?’ vroeg de jongen verbaasd.

Nabal Fielt zuchtte. ‘Ik bedoel: heb jij nog sieraden of kostbaarheden bij je? Die kun je namelijk beter aan mij geven. De jongens boven willen wel eens wat stelen, zie je. Bij mij zijn je schatten veilig.’

De ring, flitste het door Tom heen, maar hij keek de man onnozel aan.

‘Laat je handen eens zien.’

Tom stak zijn handen vooruit, kleine, vuile handen zonder enige versiering.

‘Wat heb je daar om je nek?’

‘Dat is een ketting, die ik van mijn mam heb gekregen,’ antwoordde Tom in plotselinge paniek.

‘Laat eens zien.’

‘Nee,’ zei Tom, ‘hij is van mij. Niemand anders heeft er recht op.’

‘Tut, tut, wat een dikke woorden. Je denkt toch niet dat ik die ketting wil stelen? Ik wil hem alleen zien.’

Voordat de jongen erop bedacht was, deed Nabal Fielt een greep naar de ketting.

‘Een ketting hè, een ketting. En wat zit er aan die ketting? Wij gaan toch niet liegen, Tom Lilliput? Wij hebben toch niets te verbergen? Of hebben wij deze ring gestolen?’

Met begerige ogen keek de man naar de prachtige ring, die aan de ketting om Toms nek hing. De jongen stond verstijfd. De ring... de ring van zijn moeder... Die mocht niet in vreemde handen vallen!

De steen straalde met een diepe gloed.

Nabal Fielt zuchtte van verrukking. O, gelukkige ogen, die zoiets moois mochten aanschouwen! Deze ring werd van hem! Hij gaf een harde ruk aan de dunne ketting, zodat hij brak. Meteen greep hij de ring en schoof hem aan de dikke pink van zijn rechterhand. Op hetzelfde moment trok de glans van de steen volledig weg. Een trek van stomme verbazing verscheen op het gezicht van de man. Hoe kon dat nou? Had hij zich zojuist vergist? Waar was die zeldzame schittering gebleven? Nou ja, de ring was een stukje vakwerk, dat kon je zo wel zien. Hij hield hem mooi om!

‘Geef die ring terug! Hij is van mij!’ Als een razende wierp Tom zich op de dikke kerel. ‘Geef hier! Geef hier!’ schreeuwde hij wild, maar de dikkerd was geen partij voor hem. De man greep hem bij de haren en slingerde hem van zich af. Met een smak kwam Tom met zijn hoofd tegen het hemelbed terecht. Zijn nek kraakte. Verdoofd bleef hij liggen.

‘Sta op, vlegel!’ siste een kwaadaardige stem. ‘En als je nog een keer het lef hebt om mij aan te vallen, sla ik je dood, begrepen?!’

Trillend van woede, angst en pijn stond de jongen op.

‘Zo, zeg mij nu na.’ De afschuwelijke man greep hem opnieuw in de rossige krullen en trok hem de hoogte in.

Tom dacht dat hij flauwviel van de pijn.

‘Zeg dat het je spijt,’ hoorde hij de venijnige stem uit de verte.

Zijn hoofd leek in brand te staan. ‘Zeg dat het je spijt!’

‘Het spijt me.’

‘Dat is beter, je leert het wel,’ sprak Nabal Fielt mierzoet. Hij liet de jongen zakken.

De vernedering sneed door Tom heen.

‘Volg me.’

Verblind door tranen volgde de kleine jongen de man naar de zaal op de eerste verdieping, waar de andere jongens verbleven.